

S T O W A R Z Y S Z E N I E

FORUM RECYKLINGU SAMOCHODÓW

Al. Jerozolimskie 202,

02-486 WARSZAWA

Warszawa, dnia 25. 09.2020 r.

Szanowny Pan
Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

FORS/099/2020

Dotyczy: projektu zmiany ustawy o odpadach (UD 33) - projekt z dnia 2 września 2020 r.

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na Pana pismo dnia 17 września 2020 r. Stowarzyszenie Forum Recyklingu Samochodów (FORS) przedstawia uwagi dotyczące projektu zmiany ustawy o odpadach - projekt UD 33.

W uzasadnieniu do projektu czytamy, że głównym celem jest ograniczenie szarej strefy w obszarze gospodarki odpadami. Stowarzyszenie FORS z zadowoleniem przyjmuje informację, że Ministerstwo Rozwoju, które na pierwszym etapie prac było wskazane jako odpowiedzialne za wdrożenie projektowanych regulacji, Ministerstwo Klimatu, które przedkłada projekt oraz Ministerstwo Finansów współodpowiedzialne za przygotowanie i realizację projektu dostrzegają olbrzymi problem szarej strefy w gospodarce odpadami. Przedstawione w uzasadnieniu liczby obrazujące skalę szarej strefy są na tyle duże, że nie będą przedmiotem naszej oceny i weryfikacji. Stwierdzić jedynie należy, że mamy z szarą strefą w gospodarce odpadami, w tym recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ogromny problem. Odniesiemy się natomiast do skuteczności oddziaływania na szarą strefę przedstawionych w projekcie propozycji.

Na wstępie zwracamy uwagę, że Baza Danych o Produktach i Opakowaniach oraz Gospodarce Odpadami (BDO) nie została jeszcze formalnie utworzona, oficjalnie został utworzony jedynie rejestr, o którym mowa w art. 49 ustawy o odpadach oraz zostały utworzone moduły ewidencji i sprawozdawczości. Nie utworzono natomiast jeszcze modułu dotyczącego dokumentów, o których mowa w art. 79 ust. 3 do 6 ustawy o odpadach. Tak więc z punktu prawnego BDO nie jest jeszcze utworzone. Wskazujemy na to ponieważ uważamy, że do czasu ogłoszenia w komunikacie, o którym mowa w art. 238 ust 2 ustawy o odpadach, daty utworzenia BDO oraz sprawdzenia jego funkcjonalności i dokonania ewentualnych modyfikacji nie należy dodawać kolejnych modułów. System BDO na dzień dzisiejszy wymaga jeszcze wielu usprawnień - zmian w funkcjonowaniu, które są zgłaszane przez przedsiębiorców oraz administrację. W naszej ocenie system BDO obecnie jest w ciągłej fazie testów, podczas których odnotowujemy sporo mniej lub bardziej istotnych uwag co do jego pełnej funkcjonalności. Wprowadzanie zgodnie z projektem kolejnego sprawnego nowego elementu bazy (modułu) z datą 1 stycznia 2021 r, który bez wejścia w życie proponowanych zmian nie może być formalnie przygotowywany, tym samym testowany (brak podstawy prawnej zlecenia) jest niemożliwy do wdrożenia. Przygotowanie w tak krótkim czasie zmian oszacowanych na 15,44 mln zł budżet powinien niepokój co do jakości produktu.

Zasadniczą wadą projektu, co z przykrością stwierdzamy jest to, że zaproponowane rozwiązania w żaden sposób nie ograniczą szarej strefy a jedynie dołożą kolejnych uciążliwych obowiązków zarówno przedsiębiorcom jak i administracji, szczególnie Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) oraz Inspekcji Ochrony Środowiska.

Taką ocenę potwierdzają następujące fakty:

- szara strefa nie ma obowiązków w zakresie wystawiania faktur, paragonów ani też kart przekazania odpadów (KPO) lub takich obowiązków nie dopełnia,
- odpady przekazywane przez osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej nie są dokumentowane fakturą, rachunkiem czy KPO,
- przekazanie odpadów bezkosztowo nie wymaga potwierdzenia fakturą czy rachunkiem,
- przekazanie odpadów za granicę nie wymaga również wystawiania KPO.

Ponadto zapewne będzie dochodziło do wielu niezawinionych przez przedsiębiorcę teoretycznych niezgodności, np. w KPO dokona się pisarskiej pomyłki i zamiast 1000 kg wpisze 1000 Mg, zatwierdzi to odbiorca. W tym momencie nie jest już możliwe dokonanie w systemie BDO korekty KPO. W wyniku tego na fakturze będzie ilość sprzedana 1000 kg a na KPO ilość przekazana 1000 Mg. W branży złomowej, i nie tylko, w wielu fakturach będą inne ilości niż w KPO. Zgodnie z podpisanymi umowami handlowymi, najczęściej odbiorca płaci za towar(odpad) po potrąceniu zanieczyszczeń. Bywa też tak, że po przekazaniu odpadów, za część płaci odbiorca a za część pobiera opłatę za zagospodarowanie odpadów, np. za zanieczyszczenia szacunkowe (zanieczyszczenie trwale związane z przekazywanym odpadem) w złomie - odpadach żelaznych lub nieżelaznych. Często nie będą zgodne również daty w dokumentach, w fakturach mamy podaną datę sprzedaży i wystawienia faktury a w KPO datę przekazania i przyjęcia odpadu, w zależności od umów handlowych data przekazania odpadów nie zawsze będzie zgodna datą sprzedaży. Podobnych sytuacji jest znacznie więcej. Zatem, jeżeli założeniem proponowanego systemu jest monitoring zgodności danych zawartych w KPO z danymi zawartymi w fakturze/ rachunku, to w przedstawionych sytuacjach, za każdym razem system odnotuje niezgodność, co powinno skutkować wszczęciem kontroli. Takie sytuacje mogą doprowadzić wręcz do paraliżu służb kontrolnych.

W naszej ocenie, zaproponowane rozwiązania w żadnym stopniu nie przyczynią się do ograniczeniu szarej strefy działającej w obrębie recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji czy też innych odpadów poużytkowych w tym odpadów metali (złomu). Proponowane rozwiązania zwiększą jedynie koszty obsługi BDO, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach gospodarujących odpadami. W konsekwencji wprowadzane przepisy kolejną raz zmniejszą możliwość konkurencyjności z szarą strefą.

Proponujemy, aby w pierwszej kolejności dokonano usprawnień w funkcjonującym systemie BDO - wprowadzono moduły, które zgodnie z prawem, przewidziane są do uruchomienia już od 1 stycznia 2021 r. a proponowane rozwiązania przed wprowadzeniem do obiegu prawnego zostały poddane nie tylko opinii publicznej ale i fizycznym testom w przygotowanym programie testowym - pilotażowym.

Apelujemy jednocześnie o pilne podjęcie dialogu z przedsiębiorcami, którzy przez ostatnie zmiany w prawie nie są w stanie konkurować z szarą strefą; dialogu, w wyniku którego zostaną wypracowane rozwiązania realnie wpływające na ograniczenie patologii. W tym miejscu podkreślamy, że kary na jakie narażony jest przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą, które są określone w art 194 ustawy o odpadach, są bardzo wysokie i niewspółmierne do przewinień. Przykład - kara za nie umieszczenie na paragonie, fakturze, rachunku czy też innym bliżej nie określonym w ustawie dokumencie, numeru rejestrowego w BDO wynosi od 5 tys. do 1 mln zł.

Szara strefa natomiast pozostaje najczęściej bezkarna i jak przedstawiliśmy w pierwszej części opinii pozostanie bezkarna po ewentualnym wprowadzeniu zaproponowanych zmian.

Prezes Stowarzyszenia FORS

Adam Małyszko